

# CIK NODERĪGA IR AMATIERMĀKSLA? –

## 33 ATBILDES

### Kā amatiermāksla var sekmēt individuālo un sabiedrības attīstību?

#### I INDIVIDUĀLĀ UN SOCIĀLĀ ATTĪSTĪBA

##### **Individuālā attīstība.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- sekmē pašapziņas pieaugumu un savstarpēju sadarbību;
- veicina jaunu talantu un spēju atklāšanu; radošās aktivitātēs gūtās sekmes veicina tālāku pieaugušo izglītību un profesionālo attīstību, īpaši tas attiecas uz ilgtermiņa bezdarbniekiem un māmiņām pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma;
- dod iespēju gūt jaunas praktiskās un sociālās iemaņas (organizatoriskās, komunikatīvās, problēmu risināšanas u.c. spējas), kas sekmē nodarbinātību un personīgās dzīves kvalitāti;
- skolēni spēj bagātināt savu valodu, attīstīt radošumu un sociālās iemaņas.

##### **Sociālā stabilitāte un sadarbība.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- var mazināt sociālo atstumtību gan pilsētās, gan lauku vidē; minoritātes gūst iespēju paplašināt savu paziņu un draugu loku, tādējādi likvidējot sociālās barjeras;
- īpaši svarīga līdzdalība amatiermākslā ir jaunatnei, kas dzīvo nomaļās apdzīvotās vietās, kur nav daudz kultūrizglītības iespēju, tādējādi sniedzot viņiem iespējas piedalīties kultūras procesos;
- palīdz cilvēkiem saglabāt savu nacionālo identitāti, celt nacionālo pašapziņu;
- dažādu kultūras izpausmju mijiedarbībā veidojas savstarpēja tolerance, sapratne un sadarbība starp dažādām sabiedrības grupām;
- kopīgas amatiermākslas aktivitātes jaunatnei un vecākajai paaudzei palīdz pārvarēt aizspriedumus dažādu vecumu grupu starpā;
- veicina sadarbību reģionos, kur savstarpēju uzticēšanos ir mazinājusi noziedzība un nabadzība.

##### **Spēcīgas pilsētu un lauku iedzīvotāju kopienas.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- ļauj cilvēkiem līdzdarboties tādās vietējā līmeņa sabiedriskās aktivitātēs, kas ir atbilstošas to spējam un vēlmēm;
- amatiermākslas grupu darba organizēšana attīsta komandas darbam nepieciešamās īpašības: spēja sadarboties, sarunu risināšana, kompromisu akceptēšana, komunikāciju un organizatoriskās spējas, kas turpmāk var tikt izmantotas jaunu iniciatīvu uzsākšanā;
- pieredze, kura iegūta darbojoties radošās un organizatoriskās aktivitātēs, atvieglo pilsoņu iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē un politiskajos procesos. Šī pieredze iedvesmo cilvēkus ietekmēt vietējo pašpārvaldi;
- jauniegūtās spējas un pārliecība palielina vietējo iedzīvotāju iniciatīvu un entuziasmu uzsākt lokālus projektus.

##### **Lokālā identitāte.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- palīdz saglabāt vietējās tradīcijas, kultūras mantojuma saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm, sekmējot spēcīgas lokālās identitātes rašanos un pozitīva pilsētas vai ciemata tēla radīšanu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan iebraucējiem. Pilsoņi, kuri jūtas piederīgi savai dzīves vietai, labprātāk darbojas arī citos savas vides uzlabošanas pasākumos, kas piemēram saistīti ar ekoloģiski tīras vides veidošanu.

##### **Iztēle un radoša domāšana.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- pretēji patēriņam sekmē kultūras pieejamību plašai sabiedrībai, ne tikai tās ierobežotai elitārajai daļai; līdzdalība savukārt nodrošina jaunu ideju, spēju un talantu attīstību;
- attīsta cilvēku radošās spējas. Radošums ietver iztēli un mērķu vizualizācijas spēju, kas sekmē risinājumu atrašanu esošajām problēmām;
- radošie projekti ietver pozitīvu un atbildīgu riska uzņemšanos. Riska uzņemšanās ir priekšnosacījums izaugsmei un attīstībai, kas ļauj cilvēkiem tikt galā ar nākotnes neskaidrību un iespējām;
- mākslinieciskās aktivitātes, kas aptver dažādu kultūru tradīcijas, veicina inovatīvu ideju rašanos;
- radošums ļauj cilvēkiem pārskatīt savas vērtības un vēlmes, realizēt savus mērķus;
- amatiermākslas organizācijas ne-hierarhiskā struktūra nodrošina elastīgu darbu organizāciju; iedrošinot inovāciju rašanos un pozitīvu klimatu cilvēku savstarpējās attiecībās.

### **Veselība un labklājība.**

Līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs:

- prieks un gandarījums, kas gūti amatiermākslas aktivitātēs, veicina iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves apstākļiem, t.i. labklājību;
- radošas nodarbes mazina stresu un uztraukumu, uzlabo ilgstoši slimu cilvēku dzīves kvalitāti;
- aptaujas pierāda, ka cilvēki, piedaloties amatiermākslas aktivitātēs, vēlas to darīt atkārtoti un jūtas laimīgāki.

## **II EKONOMISKAS LABUMS**

*Amatiermākslas aktivitāšu primārais mērķis nav radīt kapitālu, bet sekmēt stabilas un veselīgas sabiedrības veidošanos. Ar ekonomisko labumu tādējādi saprotam ne tikai finansiālos ieguvumus, bet ilgtermiņa sabiedrības resursu menedžmentu un attīstību; sociālo un ekonomisko labumu nav iespējams strikti atdalīt.*

### **Brīvprātīgais darbs.**

Visās amatiermākslas aktivitātēs cilvēki brīvprātīgi iegulda savu laiku un darbu. Šī darba ekonomisko vērtību ir grūti aprēķināt, tomēr ieguldītais darbs ir būtisks ieguldījums sabiedrības labklājībā.

### **Preces un pakalpojumi.**

Amatiermākslas dalībnieki tērē ievērojamus līdzekļus savu aktivitāšu nodrošināšanai (piemēram, mūzikas instrumentu, tērpu, aprīkojuma iegāde, kā arī transports, noma u.c. saistītie izdevumi), tādējādi nodrošinot papildu pieprasījumu daudzās ekonomikas nozarēs.

### **Pārtikusi sabiedrība.**

Lielākoties amatiermākslas aktivitātēs tiek veiktas, kā arī nepieciešamās preces un pakalpojumi netiek importēti, tādējādi veicinot vietējo preču un pakalpojumu apgrozījumu, kas kalpo par asinsriti ekonomiskai izaugsmei. Pārliecināti, radoši un spējīgi cilvēki spēj atrast sev atbilstošu darbu, mazinot bezdarba draudus. Aktīva sociālā iekļaušanās mazina veselības uzturēšanas izdevumus. Mazāka noziedzības varbūtība ir cilvēkiem, kas jūtas piederīgi savai apkārtnē un videi.

### **Dzīves kvalitāte un investīciju piesaiste.**

Investīcijas ir grūti piesaistīt. Laikā, kad daudzās vietās tiek piedāvātas lētas, modernas, industriālas būves un augstvērtīgs darbaspēks, ir iespējams konkurēt ar kultūras piedāvājumu, rādot radošu vidi un pievilcīgus dzīves apstākļus.

### **Izglītība un apmācība.**

Amatiermākslas entuziasti bieži iegulda savas pūles un zināšanas, lai apmācītu bērnus un jauniešus. Saikne starp amatiermākslu, skolām un brīvā laika pavadīšanas centriem bieži ir efektīva prasmju nodošanai un bērnu audzināšanai.

### **Mūžizglītība.**

Amatiermāksla piedāvā pieejamas, nedārgas un neformālas iespējas mūžizglītībai. Neformālā apmācība iedrošina turpināt izglītošanos mūža garumā.

### **Nodarbinātība un kvalificēts darbaspēks.**

Amatiermākslas organizāciju patēriņš nodrošina ar darbu preču un pakalpojumu piedāvātājus. Papildus ienākumi tiek nodrošināti gan profesionālajiem, gan amatiermāksliniekiem, gan citiem pasākumos iesaistītajiem darbiniekiem. Komerces sektorā pieprasītās prasmes tiek iegūtas caur radošām iniciatīvām ar zemām izmaksām. Amatiermākslas organizācijas sniedz apmācību daudziem iesaistītajiem brīvprātīgajiem. Tas savukārt veicina mākslas pieejamību un rada jaunas darba vietas.

### **Veselība un labklājība.**

Radošas aktivitātes uzlabo veselību un veicina efektīvu veselības uzturēšanas sistēmu.

### **Latvijas tēls Eiropā un pasaulē.**

Amatiermākslas kolektīvu panākumi ārvalstu festivālos bieži tiek augstu novērtēti, veicinot ārvalstu iedzīvotāju interesi par Latviju un netieši sekmējot ienākošā tūrisma attīstību.

*Avots: Amatiermākslas Sadarbības Tīkls (Voluntary Arts Network), Lielbritānija,  
<http://www.voluntaryarts.org>  
Tulkoja: Ilona Asare, Culturelab, [ilona@culturelab.com](mailto:ilona@culturelab.com).  
25.01.2007.*